

A N N A

O.

MATTHEW BLAKE

Vertaling Arthur Wevers

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2024 MJB Media Ltd
Oorspronkelijke titel: *Anna O*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2024 HarperCollins Holland
Vertaling: Arthur Wevers
Omslagontwerp: HarperCollinsPublishers Ltd
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Magdalena Russocka / Trevillion Images
Foto auteur: © Pete Bartlett
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

Citaatverantwoording:

Het motto op blz. 5 is afkomstig uit het gedicht 'Olm' van Sylvia Plath, vertaling overgenomen uit Ariel, vertaald door Anneke Brassinga, De Bezige Bij, 2003.
Het citaat Milton op blz. 95 is afkomstig uit *Het paradijs verloren*, vertaald door Peter Verstegen, Athenaeum-Polak & Van Gennep, Amsterdam, 2003.
De citaten uit Medea op blz. 202 en 343 zijn afkomstig uit Euripides, *Verzameld werk 1*, vertaald door Gerard Koolschijn, Athenaeum—Polak & Van Gennep, Amsterdam, 2001.
De citaten uit *Macbeth* op blz. 293, 295 en 387 zijn afkomstig uit William Shakespeare, *Richard III & Macbeth*, vertaald door H.J. de Roy van Zuydewijn, De Arbeiderspers, Amsterdam, 2004.
De citaten op blz. 382 en 383 zijn afkomstig uit Truman Capote, *In koelen bloede. Het ware verhaal van een meervoudige moord en zijn gevolgen*, vertaald door Thérèse Cornips, De Arbeiderspers, 1985.

ISBN 978 94 027 1443 2
ISBN 978 94 027 7089 6 (e-book)
NUR 330
Eerste druk februari 2024

Originele uitgave verschenen bij HarperCollinsPublishers Ltd, London, Great Britain.
Matthew Blake asserts the moral right to be identified as the author of this work.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver.
Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Ben

‘De gemiddelde mens slaapt drieëndertig jaar van zijn leven.’

Ze buigt zich zo ver voorover dat ik een zweem van haar dure parfum kan opsnuiven. Dit is het moment waarop ik het meestal weet. ‘En dat is dus je werk?’

‘Ja.’

‘Je bent slaapdokter?’

‘Ik doe onderzoek naar mensen die misdrijven plegen in hun slaap.’ Op mijn visitekaartjes staat nog steeds ‘dr.’ voor mijn naam. Dr. Benedict Prince, The Abbey, Harley Street. Ik ben slaapdeskundige. Ik beweer helemaal niet dat ik arts ben.

Ze ziet dat ik het meen. ‘Maar hoe kan dat?’

‘Vraag jij je nooit af of je misschien iets hebt gedaan in je slaap?’

Op dit punt beginnen de meeste mensen zich ongemakkelijk te voelen. Misdrijven staan meestal heel ver van ons af. We horen graag verhalen over mensen die op ons lijken, maar ook van ons verschillen. Die beschrijving gaat echter niet helemaal op voor slapende mensen.

De slaap is een universeel gegeven, en de nacht is evenzeer een constante als de dag.

‘Wat voor soort misdrijven?’

Ze is niet van onderwerp veranderd. Ik heb nog steeds haar aandacht. ‘De ergste misdrijven.’

‘Maar dan moeten mensen toch wel wakker worden?’

‘Niet als ze slaapwandelen. Ik heb patiënten gehad die in hun slaap hun deur op slot hebben gedaan en auto hebben gereden. Er zijn zelfs mensen die slapend moorden plegen.’

‘Maar dat herinner je je dan toch?’

‘Uit de wallen onder je ogen maak ik op dat je vannacht ongeveer vijfenhalf uur hebt geslapen.’

Ze fronst. ‘Is het zo duidelijk te zien?’

‘Weet je nog wat er in die vijfenhalf uur is gebeurd?’

Ze zwijgt en steunt met haar kin op haar rechterhand. ‘Ik heb iets gedroomd.’

‘Wat precies?’

‘Dat weet ik niet meer.’

‘Dat bedoel ik nou.’

Opeens verandert haar blik. Ze kijkt me anders aan. Haar stem klinkt luider en haar lichaamstaal is geagiteerd. ‘Wacht eens even, die ene zaak. Hoe heette ze ook alweer...’

En daarna is het altijd afgelopen. Zo ver komen de meeste dates trouwens niet eens. Ik verveel ze met verhalen over mijn werk en jaag ze weg met verhalen over mensen die misdrijven plegen in hun slaap. En als dat niet werkt, is het hierna meteen voorbij.

Ze zijn allemaal meteen weg wanneer dit tot ze doordringt.

Allemaal.

‘Anna O.’ zeg ik. Ik neem de laatste slok van mijn wijn – een dure merlot, spijtig genoeg – en pak mijn jasje.

‘Jij bent het. Die man van de foto. De psycholoog.’

Ik glimlach vaag. Ik kijk op mijn horloge. ‘Ja,’ zeg ik. ‘Dat was ik.’

De foto die na de gebeurtenissen op de voorpagina van alle belangrijke kranten stond – die wrede, bloederige finale. Dat noodlottige moment waarna niets meer hetzelfde was. Voor de vlucht en de val. Ik ben de man met de bril en het warrige haar die zich kleedt als een academicus. Sinds die tijd heb ik iets aan mijn uiterlijk gedaan. Ik lijk ouder door de baard en mijn haar is grijzer bij mijn slapen. Ik heb een bril met een grover montuur die niet afkomstig lijkt van de rekvisietenafdeling van Harry Potter. Maar ik kan mijn ogen of mijn gezicht niet veranderen.

Ik ben iemand anders. Ik ben nog steeds dezelfde.

Ik wacht op die ene vraag omdat die ene vraag altijd wordt gesteld. Het is het ene raadsel dat nog steeds niet is opgelost, ondanks alles. Het raadsel dat gezinnen, echtparen en zelfs vriendengroepen verdeelt.

‘Was ze nou schuldig?’ vraagt mijn date, of de vrouw die daarnet nog mijn date was. Ik ben voor haar nu gewoon een griezel, een anekdote die ze met kerst of oud en nieuw kan vertellen. ‘Toen ze die twee mensen doodstak. Is ze nou echt weggekomen met moord?’

DEEL EEN

Een jaar eerder

2

Ben

Londen

Ik word gebeld op mijn mobiel.

Dat is wat ik me herinner.

Zo begint het.

Het is laat en al helemaal donker. De lucht is zwart. Ik slaap half en lig in een leunstoel met een bak lauwe curry en een halfleeg glas goedkope wijn. In de hoek van de kamer het geflakker van een zwart-witfilm. *Strangers on a Train*, mijn favoriete Hitchcock. Bijna iedereen vindt *Psycho* of *Vertigo* zijn beste film, maar dat zien ze verkeerd. In *Strangers on a Train* heb je die tenniscène.

Door het getril van de telefoon ben ik in één klap wakker. Mijn oogleden zijn zwaar. Ik veeg vet van mijn handen en kijk wie er belt: Bloom, prof (The Abbey). Ik veeg over het scherm, zet me schrap en probeer een gaap te onderdrukken.

‘Hallo?’

‘Ben, sorry voor het onchristelijke tijdstip. Maar dit kon helaas niet wachten.’

Ze klinkt ernstig. Ik ben nog wazig en schrik ervan. Professor Virginia Bloom is meestal de eerste die een grap of terloopse opmerking maakt. Ze paradeert vaak in een kaftan en op hakken door Oxford Street en is

geregeld aan haar hoektafel in het Langham te vinden met een karaf whisky en een zak vol uppers.

Door de telefoon klinken voetstappen en stemmen op de achtergrond. Bloom is waarschijnlijk nog bij The Abbey. Ik kijk naar de klok. Bijna middernacht.

‘Is er iets aan de hand?’

‘Dat kun je wel zeggen.’ Bloom schraapt haar keel met dat brommerige, rokerige geluid. ‘Dit is typisch iets voor jou, helaas. Een nieuw verzoek dat net is binnengekomen. Het ligt een beetje gevoelig.’

Ik ben forensisch psycholoog. Ik heb voor bijna alle belangrijke eenheden van de politie gewerkt. De NCA, de FBI en Interpol hebben dit nummer ook. Maar dit klinkt nog geheimzinniger dan gewoonlijk. ‘Heeft dit verzoek ook een naam?’

Er klinkt weer gerommel op de achtergrond. Het lijkt alsof Bloom wordt afgeleid. ‘Kom maar even naar The Abbey. Ik mag het niet over een open lijn bespreken.’

Officieel werk ik deze week niet op kantoor. Ik heb een deadline voor een artikel voor een wetenschappelijk tijdschrift. Ik moet nog drie patiëntendossiers schrijven. En morgen wilde ik thuis werken en de hele berg papieren doorploegen. Maar er zijn weinig slaapgerelateerde zaken die zo gevoelig liggen dat ze niet over de telefoon besproken kunnen worden. Bloom doet expres geheimzinnig, zodat ik haast wel naar The Abbey moet komen.

‘Je kunt er toch wel iets over zeggen?’

Ik hoor haar diep inademen. Bloom zwijgt en slaakt vervolgens een diepe zucht. ‘Misschien vind je het uiteindelijk niet zo prettig dat ik je heb gebeld.’

Het is ijskoud buiten, een smerige lucht vol herfstige motregen. Ik zie nu al op tegen de reis van Pimlico naar Harley Street. Ik kan lekker in mijn woonkamer blijven zitten met mijn Hitchcock en nog een glas wijn nemen. Maar zo zit ik helaas niet in elkaar.

Daarom zeg ik ja. Daarom zeg ik altijd ja.

‘Het gaat om de zaak-Anna O.’ zegt Bloom uiteindelijk. ‘Ze willen ons iets laten zien.’

3

Ben

Slaapkliniek The Abbey bevindt zich op een hoek in Harley Street, een deel van een oud koetshuis van mooie edwardiaanse bakstenen dat absolute discretie lijkt te beloven. Bezoekers maken vaak een opmerking over de sacrale rust die hier heerst, een oase achter Oxford Street en tussen Regent's Park en Cavendish Square. Delen van het gebouw zien eruit alsof ze uit Portlandsteen zijn gehouwen. The Abbey heeft een koninklijke uitstraling die bij bepruikte markiezinnen en tweederangs royalty past. Het gebouw lijkt wel een tempel.

Het is nog steeds een grijze en kille nacht – of dag, want het is al na twaalf – wanneer de taxi door de plassen rijdt en me afzet op de verlaten straathoek. Ik vlucht voor de regen en schud de nattigheid van mijn kapotte zwarte paraplu. De taxi trekt te snel op en besproeit de achterkant van mijn broekspijp met regen. Inwendig scheld ik Bloom nog een keer uit omdat ze me nu heeft laten opdraven.

Ik loop het trapje op en voer mijn code in op de toetsen, die glibberen en haperen door de regen. Het oude huis heeft drie verdiepingen, die lang geleden tot kantoorruimte zijn verbouwd. Aan de gevel hangt alleen een zilveren naamplaatje waarop staat dat hier slaapkliniek The Abbey gevestigd is. Wel een telefoonnummer, maar geen e-mailadres. Op de opvallend nietszeggende website van The Abbey zijn geen foto's van het personeel te vinden, maar wel hun kwalificaties. Dat imago

wordt bewust gecultiveerd, net als alles hier. We zijn het personeel dat in de gang rondspookt en af en toe tevoorschijn komt. Het is de gouden regel van alle psychiaters en psychologen: je hoort ons wel, maar ziet ons niet.

Er gebeurt niets. Ik veeg de toetsen af met mijn mouw en voer de code nog een keer in. Uiteindelijk geeft de deur toe en klinkt er een veelzeggende metalige klik. Ik vraag me af of Bloom de anderen ook heeft gebeld, mijn medeslaapspecialisten en gewaardeerde collega's. Maar in de receptie en de wachtkamer is het donker en verlaten. Het is alsof ik op school kom en de enige leerling in de hal ben. Het is een beetje vreemd om op je werkplek te komen wanneer er niet zoals gewoonlijk een enorme drukte heerst.

'Professor?'

Ik roep, maar het geluid weergalmt en sterft weg. Ik doe een plafondlamp aan. Het licht valt op een interieur met neutrale en rustgevende kleuren. Er ligt nieuw tapijt, dat nog prettig meegeeft wanneer je erop loopt. De lucht voelt ongewoon zuiver aan omdat deze door speciale ingebouwde filters wordt gepompt. Gewoonlijk klinkt er ook muziek. Het geluid omhult de bezoekers tot ze de rekening krijgen en met een schok weer in de werkelijkheid belanden. In The Abbey hangt een baarmoederachtige vergetelheid, weg van de herrie van de buitenwereld. De slaap is tenslotte iets primairs.

'Professor?'

Nog steeds niets. Ik zet mijn paraplu bij de kapstok en trek mijn doorweekte jas uit. Bij de receptiebalie staat een hele rij beveiligingsmonitoren waarop camerabeelden van de achter- en voorkant van het gebouw te zien zijn. Dat is ook wel nodig met onze clientèle. Beroemdheden die binnenkort gaan trouwen, politici die hun carrière proberen te redden, voetballers die hopeloos uit vorm zijn, royals die in een schandaal verwickeld zijn: ze komen allemaal door de smaakvolle entree met een gezicht dat is opgezwollen door het slaapgebrek. Slaap is net als eten en water een van de eerste levensbehoeften. The Abbey is een hedendaagse tempel waar de psychische demonen tot bedaren worden gebracht. Mensen betalen belachelijke bedragen om gewoon in hun bed te kunnen ploffen.

Ik wek de monitoren tot leven. De voor- en achteringang flikkeren dof. Ik laat de monitoren aan staan en wacht geduldig op de lift omdat ik te moe ben om de trap te nemen. Er ligt een stapel tijdschriften op de smoezelige salontafel bij de lift. Ik pak een *New Scientist* en blader hem door terwijl ik wacht. We worden weer genoemd, in de rubriek met kort nieuws. The Abbey verdient een deel van zijn inkomsten met het opstellen van diagnoses en adviezen voor strafzaken over de hele wereld en heeft lucratieve contracten met de politie van Londen en andere opsporingsdiensten. De uiteindelijke verantwoordelijke is professor Bloom, die in *The Times* ooit 'de belangrijkste slaapgoeroe van Groot-Brittannië' is genoemd. Het artikel hangt ingelijst aan de muur van haar kantoor.

De lift gaat omhoog. Ik realiseer me dat ik iedere centimeter van dit gebouw ken. Ik probeer uit te rekenen hoeveel nachten ik heb doorwaakt dankzij de grillen van Bloom. Te veel, constateer ik. Maar de zaak-Anna O. is anders. Daar zou Bloom me niet mee proberen te lokken. Anna O. is de heilige graal van alle slaapdeskundigen. Sinds de gebeurtenissen van vier jaar geleden geldt die zaak als het raadsel dat alle andere gevallen in de schaduw stelt.

Nee, zo wreed is Bloom niet. In elk geval niet voor mij.

Ik bereik de bovenste verdieping. Dit is de vleugel van de leidinggevenden. Eigenlijk is het meer een bezemkast. Deze etage is alleen voor het personeel en dat verklaart waarom de inrichting er eerder aan Alcatraz doet denken. Zeven mensen werken hier fulltime en soms is er ook nog aanvullend personeel – neurologen, psychiaters, psychologen, psychotherapeuten en myofunctionele therapeuten. We beslaan de hele gamma aan slaapgerelateerde behandelingen. Mijn kantoor zit aan het einde van de gang, een van de weinige met een werkend slot. Blooms kantoor is het eerste en het grootste, nieuwer dan alle andere en voorzien van schilderijen in vergulde lijsten en een koelkast met drank.

Bloom staat in de deuropening op me te wachten en kijkt geërgerd en bedrukt voor zich uit. Haar grijze manen zijn tot overgave gedwongen en haar haarclip beweegt mee wanneer ze gaapt. Ze is halverwege de zestig en draagt frivole kleren, fleurige kanariegele en aardbeienrode lappen die haar uitbundige zwaarlijvigheid moeten verhullen. Op haar neus staat een Hank Marvin-bril. Ondanks haar hang naar rock-'n-roll

geeft ze zelden blijk van vermoeidheid of slaperigheid. Bloom kan eindeloos blijven doordrinken zonder dronken te worden en is een bodemloze put waar het eten betreft. Ze is de laatste van haar generatie: de drankovergoten lunches, het incidentele middagslaapje en de permanente middelvinger naar alles wat met hr te maken heeft. Ze begaat de onbenoemde zonde van haar sekse door overduidelijk niet moederlijk te zijn. Een fijnproever en verteller die ook nog grappig is. Ze gaat denkend door het leven. Haar gave en haar vloek.

Achter haar zie ik nog iemand. Hij lijkt een beetje op een fret en heeft het bleke uiterlijk en de ineengedoken houding van een jurist. Ik heb de man nooit eerder gezien. Ik ben geïntrigeerd.

‘Wat een welkomstcomité,’ zeg ik. Ik voel mijn rechterbroekspijp tegen mijn been plakken. ‘Kun je me zeggen wat er aan de hand is?’

Ik loop Blooms kantoor in. De fretachtige man staat op. Van dichtbij is hij iets imponanter. Zijn haar is keurig gekamd. Hij is rond de vijftig, schat ik, en heeft een haakneus en inhammen. Op de tafel naast zijn stoel ligt een map waarop een wapen is afgebeeld: MINISTERIE VAN JUSTITIE. Ik krijg klamme handpalmen. Bloom meende het dus. Hoger dan de politie, zelfs hoger dan het National Crime Agency. Het ministerie van Justitie.

‘Het spijt me,’ zegt Bloom, ‘maar dit kon niet echt wachten. Dr. Benedict Prince, dit is Stephen Donnelly, vicedirecteur juridische zaken van het ministerie van Justitie.’

Donnelly geeft me een slap handje. Hij kijkt me in de ogen en zegt zacht: ‘Dr. Prince, voordat we beginnen zullen we helaas een aantal dingen moeten afspreken.’

Ik probeer niet te laten blijken dat ik verbaasd ben. ‘O ja?’

Hij is duidelijk verkouden en accentueert zijn zinnen met gesnuif. ‘Ja, als u er geen bezwaar tegen heeft, zult u na afloop een aantal formulieren moeten ondertekenen.’

‘En wat staat er in die formulieren?’

‘Ten eerste dat deze ontmoeting nooit heeft plaatsgevonden. Ten tweede dat u nooit kennis met me heeft gemaakt. Ten derde dat u de dingen die u vanavond te weten komt met niemand anders zult bespreken. Als iemand u vraagt wat u hier deed, antwoordt u dat u een paar

patiëntendossiers kwam halen en meteen weer naar huis bent gegaan. Is dat duidelijk?

Ik wil glimlachen, maar zie dat hij het meent. 'Wat is dit?'

'Gaat u akkoord gaat met deze voorwaarden?'

'Heb ik een keuze?'

'Niet echt.' Donnelly wijst naar de lege stoel. 'Neemt u plaats, alstublieft.'